

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 21 września 2022 r.

Pozycja 193

POSTANOWIENIE z dnia 13 lipca 2022 r. Sygn. akt Ts 276/21

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Rafał Wojciechowski,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej R.J. o zbadanie zgodności:

art. 257 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1444) w zakresie, w jakim „kryminalizuje i penalizuje wszelkie zachowania o ustawowych znamionach w nim określonych i nie uwzględnia właściwej równowagi między potrzebą ochrony praw innych osób a koniecznością ochrony prawa do wolności wyrażania opinii”, z art. 54 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

nadać dalszy bieg skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 17 listopada 2021 r. (data nadania) R.J. (dalej: skarżący), reprezentowany przez pełnomocnika z urzędu, wystąpił z żądaniem przytoczonym na tle następującej sprawy.

Skarżący został oskarżony przez Prokuraturę Rejonową w Ż. o publiczne znieważenie osoby ze względu jej przynależność rasową oraz grupy ludności z powodu jej przynależności narodowej, tj. o popełnienie przestępstwa z art. 257 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1444; dalej: k.k.). Wyrokiem z 7 kwietnia 2021 r. (sygn. akt [...]) Sąd Rejonowy w B. IX Wydział Karny (dalej: Sąd Rejonowy) uznał skarżącego za winnego popełnienia zarzucanych mu czynów, przy czym przyjął, że w czasie ich popełnienia miał on w znacznym stopniu ograniczoną zdolność do rozpoznania ich znaczenia i pokierowania swoim postępowaniem. Sąd Rejonowy orzekł, że skarżący wyczerpał znamiona występku z art. 257 w związku z art. 31 § 2 k.k. i skazał go na karę grzywny w wysokości 50 stawek dziennych po 10 zł każda. Od powyższego wyroku apelacje wnieśli skarżący i jego obrońca. Skarżący złożył ponadto w Sądzie Rejonowym wniosek m.in. o ustanowienie dla niego pełnomocnika z urzędu do sporządzenia i wniesienia do Trybunału Konstytucyjnego skargi konstytucyjnej.

Zarządzeniem z 14 czerwca 2021 r. (sygn. akt [...]) sędzia Sądu Rejonowego wyznaczył pełnomocnika do sporządzenia skargi konstytucyjnej.

Wyrokiem z 14 września 2021 r. (sygn. akt [...]) Sąd Okręgowy w B. VII Wydział Karny Odwoławczy (dalej: Sąd Okręgowy), rozpoznawszy apelację, utrzymał w mocy wyrok Sądu Rejonowego.

Prezes Trybunału Konstytucyjnego zarządzeniem z 28 grudnia 2021 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącego 10 stycznia 2022 r.), na podstawie art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK), wezwał skarżącego do udokumentowania daty wystąpienia z wnioskiem o ustanowienie pełnomocnika z urzędu do sporządzenia i wniesienia do Trybunału Konstytucyjnego skargi konstytucyjnej oraz doręczenia jej odpisu wraz z załącznikami.

W piśmie procesowym z 14 stycznia 2022 r. (data nadania) skarżący odniósł się do zarządzenia.

Sędzia Trybunału Konstytucyjnego zarządzeniem z 1 marca 2022 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącego 8 marca 2022 r.), na podstawie art. 61 ust. 3 u.o.t.p.TK, wezwał skarżącego do: wskazania ostatecznego orzeczenia w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji; precyzyjnego wskazania, w jaki sposób – zdaniem skarżącego – zaskarżony przez niego przepis narusza prawo do „wolności wyrażania swoich poglądów oraz ich rozpowszechniania”; uzasadnienia zarzutu niezgodności kwestionowanego przepisu z powyższym prawem, z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie. Skarżący został także zobowiązany do doręczenia poświadczonych przez pełnomocnika za zgodność z oryginałem uzasadnień wyroków: Sądu Rejonowego z 7 kwietnia 2021 r. (sygn. akt [...]) oraz Sądu Okręgowego z 14 września 2021 r. (sygn. akt [...]).

W piśmie procesowym z 15 marca 2022 r. (data nadania) skarżący ustosunkował się do zarządzenia.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygnięcia. Trybunał wydaje postanowienie o nadaniu skardze konstytucyjnej dalszego biegu, gdy spełnia ona wymagania przewidziane w ustawie oraz nie zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p.TK.

2. W ocenie Trybunału skarga konstytucyjna spełnia przesłanki przekazania jej do merytorycznej oceny.

2.1. Skargę sporządził adwokat z urzędu, który dołączył do skargi zarządzenie sędziego Sądu Rejonowego w B. z 14 czerwca 2021 r. (sygn. akt [...]), wyznaczające go pełnomocnikiem skarżącego.

2.2. Skarżący wyczerpał przysługującą mu drogę prawną, ponieważ od wyroku Sądu Okręgowego w B. VII Wydział Karny Odwoławczy z 14 września 2021 r. (sygn. akt [...]) nie przysługuje żaden zwyczajny środek zaskarżenia.

2.3. Dochowany został trzymiesięczny termin wniesienia skargi, zastrzeżony w art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK, gdyż powyższe orzeczenie, wraz z uzasadnieniem, zostało doręczone skar-

żącemu 28 września 2021 r., natomiast skarga została złożona w Trybunale 17 listopada 2021 r. (data nadania).

2.4. Przedmiotem skargi jest art. 257 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1444; obecnie: Dz. U. z 2022 r. poz. 1138; dalej: k.k.) w brzmieniu: „Kto publicznie znieważa grupę ludności albo poszczególną osobę z powodu jej przynależności narodowej, etnicznej, rasowej, wyznaniowej albo z powodu jej bezwyznaniowości lub z takich powodów narusza nietykalność cielesną innej osoby, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3”. Przepis ten był podstawą prawną dołączonych do skargi orzeczeń, co wynika wprost z ich uzasadnień.

2.5. Zakwestionowanemu przepisowi w zakresie określonym w komparycji niniejszego postanowienia skarżący zarzucił naruszenie wolności wypowiedzi („prawa do wolności wyrażania swoich poglądów oraz ich rozpowszechniania” art. 54 ust. 1 Konstytucji).

2.6. Skarżący wskazał, w jaki sposób – jego zdaniem – poddany kontroli Trybunału przepis narusza tę wolność. Zarzucił bowiem, że posługuje się on niedookreślonym i ocennym zwrotem „znieważenie”. Nie precyzuje zakresu tego zwrotu, a także nie określa formy popełnienia przestępstwa. Z tego powodu kryminalizuje i penalizuje wszelkie zachowania, które sąd uzna za znieważenie. Ponadto, jak podniósł skarżący, tryb ścigania za przestępstwo typizowane w art. 257 k.k. (z urzędu) jest „nieadekwatny do z jednej strony przedmiotu ochrony a z drugiej ograniczanego prawa i przede wszystkim nie realizuje zasady proporcjonalności.” (s. 5 pisma procesowego z 15 marca 2022 r.). Przewidziana kara za popełnienie czynu określonego w art. 257 k.k. ogranicza natomiast wolność wypowiedzi „ponad konieczną miarę” (*ibidem*).

3. Zarzuty sformułowane w skardze nie są oczywiście bezzasadne. Ich ocena wykracza poza zakres wstępnej kontroli skargi konstytucyjnej.

4. W związku z powyższym Trybunał Konstytucyjny – na podstawie art. 61 ust. 2 u.o.t.p.TK – postanowił nadać skardze konstytucyjnej dalszy bieg.